

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121207290
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8121207290.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C. XX, 2. D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C. XX, obaja právne zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Matúš Hrib, advokát, so sídlom Na hradbách 5, 085 01 Bardejov, IČO: 42 246 237 proti žalovaným: 1. E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX G., 2. H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX G., obaja právne zastúpení PETRÁN A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA s.r.o., so sídlom Puškinova 16, 080 01 Prešov, IČO: 36 854 581, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 14.12.2022 č.k. 7C/71/2021 – 188, takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. P r i z n á v a žalovaným v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len súd prvej inštancie alebo súd), napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „I. Súd žalobu žalobcov z a m i e t a.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade m a j ú vo vzťahu k žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil zistením, že žalobcovia sa v prejednávanej veci domáhali učenia, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, a to rodinného domu so súp. č. XXX, postaveného na pozemku, parcele CK N č. XXXX/X, zapísaného na LV č. XXX, k.ú. I. J. K. (ďalej aj sporná, resp. predmetná nehnuteľnosť). Svoje vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti odvodzovali od predloženého listinného dôkazu, a to Stavebného povolenia, vydaného E. L. B. G. K. G. č. ZPŠSS1589/1995 zo dňa 09.06.1995 a z Kolaudačného rozhodnutia vydaného E. I. J. K. č. M. – N. zo dňa 02.06.2005. Žalobcovia sú vedení ako bezpodieloví spoluvlastníci pozemkov, zapísaných na LV č. XXX, k.ú. I. J. K., a to k pozemku parcele CK N č. XXXX/X – záhrada o výmere 896 m², CK N č. XXXX/X – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 314 m², CK N č. XXXX/X – zastavaná plocha o výmere 98 m², na ktorom pozemku je postavený rodinný dom so súp. č. XXX, ku ktorému sa domáhajú určenia vlastníckeho práva. Z výpisu z LV č. XXX, k.ú. I. J. K. je zrejmé, že poručitelia A. B. a O. B. (rodičia žalobcu v 1. rade a starí rodičia žalovaných v 1. a 2. rade), sú zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci k nehnuteľnosti, rodinnému domu so súp. č. XXX, postavenom na pozemku

parcele KN C č. XXXX/X. Ako titul nadobudnutia ich vlastníckeho práva je zapísané rozhodnutie č. XXX/XXXX o určení súpisného č. XX/XXXX vydané E. I. J. K.. Súd konštatoval, že žalobcovia majú daný naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, keďže v prípade vyhovenia žalobe, rozhodnutie súdu by bolo spôsobilé byť podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností v prospech žalobcov. Naliehavý právny záujem žalobcov na určovacej žalobe je tak v celom rozsahu daný (§ 137 písm. c) CSP).

3. V tomto spore bolo potrebné vyhodnotiť titul nadobudnutia vlastníckeho práva, keď žalobcovia sa cítia byť bezpodielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, na základe stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia, a spochybňujú vlastnícke právo, ktoré nadobudli poručitelia A. B. a O. B. titulom rozhodnutia o pridelení súpisného čísla. Tvrdili, že do spornej nehnuteľnosti investovali svoje finančné prostriedky, boli stavebníkmi, investormi stavby, a preto sa cítia byť jej vlastníkmi.

4. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že počas konania neboli preukázané jeho tvrdenia, že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci nebola alebo nemohla byť preukázaná, a keď teda výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.06.2010 sp.zn. 5Obo/52/2010).

5. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca v 1. rade nadobudol od svojich rodičov darovacou zmluvou zo dňa 30.11.1992 rodinný dom, v k.ú. C. P. XX s drevárňou, ako aj s pozemkami, ktoré nehnuteľnosti poručitelia darovali svojmu synovi, pričom cena daru podľa zmluvy predstavovala 133.035,- Kčs. V tom čase otec žalobcu A. B. pracoval v štátnych lesoch, a s manželkou O. bývali na C. v horárni, kde chceli dožiť svoj život. Ich syn, nebohý O. B., otec žalovaných v 1. a 2. rade prišiel za nimi s možnosťou presťahovať sa na Q., kde má N. Q. G. byť v dome, v ktorom môžu bývať tri rodiny. Poručitelia na základe uvedeného ukončili bývanie na C. s úmyslom presťahovať sa na Q.. Nakoniec to nevyšlo, poručitelia ani nezačali bývať na Q., a preto im bolo potrebné zabezpečiť bývanie. Keďže žalobcovia boli vlastníkmi pozemkov, v k.ú. I. J. K., na týchto sa začal stavať rodinný dom. Úmysel stavať novú stavbu svedčí v prospech poručiteľov, ktorí ako to vyplynulo z dokazovania si potrebovali vyriešiť bytovú otázku a nie v prospech žalobcov, ktorí v tomto čase už mali zabezpečené bývanie, a to v darovanom rodinnom dome v C.. Judikatúra súdov v tejto súvislosti uvádza, že nie je právne významná otázka na koho bolo vydané stavebné povolenie, respektíve kolaudačné rozhodnutie, ani otázka kto je vlastníkom pozemku, na ktorom stavba stojí, keďže stavba nie je súčasťou pozemku. Žalobcovia v konaní nepreukázali investovanie finančných prostriedkov, ani nákup materiálu do novovytvorenej nehnuteľnosti. Žalobca v tejto súvislosti síce predložil dôkaz o výbere 12.000,- nemeckých mariek, ktoré finančné prostriedky, podľa jeho tvrdenia mali byť použité na stavbu spornej nehnuteľnosti, avšak výber tejto sumy ešte neznamená, že finančné prostriedky boli použité práve na investovanie na výstavbu rodinného domu v I. J. K.. Nie je vylúčené, že žalobcami tvrdené finančné prostriedky boli použité na rekonštrukciu rodinného domu, súp. č. C. XX, keďže tento dom nadobudol žalobca v 1. rade v roku 1992 (od svojich rodičov darom) a mohol ich preto tiež použiť na jeho rekonštrukciu. Podľa tvrdení žalobcu v 1. rade sú osoby, ktoré sa podieľali na zhotovení novovytvorenej veci v I. J. K., už toho času nebohí. Preto tvrdenia žalobcu, že z kameňolomu kúpil kameň, ktorý bol lacný (7,- Sk), a že rovnako doviezol štrk na 9 tonovej vlečke z Družstva G., okres C., ostali len v rovine jeho hypotetických tvrdení a súdu neboli žiadnym z vykonaných dôkazov preukázané. V tejto súvislosti žalobca v 1. rade tvrdil, že „na stavbu spornej nehnuteľnosti zobrali ľudí, kúpili tehly za lacno, priateľ stolár urobil okná a dvere a z rodiny prišli ľudia, za pálenku urobiť obvodové múry, postavila sa plotňa, vyrúbali sa stromy, následne sa urobila strecha, čiže za lacno sa dom postavil.“ Rovnako žalobca v 1. rade na pojednávaní 02.05.2022 ohľadom spornej nehnuteľnosti, str. 6 zápisnice uviedol, cit. „Otec následne organizoval práce, mal zručných majstrov, mal partiu budovateľov, kúpili si pálenku a robili na stavbe. Múry robil otcov bratranec, za pol dňa boli múry postavené. Murárom narúbal drevo a oni následne prišli pomôcť na stavbu, všetko to boli dôchodcovia, ktorí boli radi, že majú robotu, stretávali sa na tejto stavbe a boli to otcovi a mamkini známi z M., ale všetci sú už toho času nebohí“. Ani ďalšie listiny predložené žalobcom, a to stavebné povolenie na plynofikáciu, ktorá bola vykonaná na dome v C. XX,

ale aj na dome v I. J. K. zo dňa 14.04.1999, tiež faktúry vystavené firmou ELOX - na guľatinu dub v roku 1995, nie sú dôkazom o nadobudnutí vlastníckeho práva k novovytvorenej stavbe v prospech žalobcov. Súd mal za preukázané, že stavba spornej nehnuteľnosti sa zabezpečovala za účelom bývania pre poručiteľov. Uvedené korešponduje aj s výpoveďou samotných žalobcov, že na stavbe pracovali otcovi a matkini známi, bratranec otca a brat O. zabezpečoval pre robotníkov stravu. Tiež v konaní vypočutá svedkyňa I. B., manželka nebohého brata žalobcu O. tvrdila, že na stavbe pomáhali „všetci“. Novovytvorenú stavbu rodinného domu žiadali do katastra nehnuteľností zapísať samotní poručitelia, ku ktorej predložili geometrický plán na zameranie stavby, úradne overený R. K. S., tiež rozhodnutie o určení súpisného čísla zo dňa 04.07.2005, z obsahu ktorého vyplýva, že stavebníkom stavby, boli poručitelia A. B., nar. XX.XX.XXXX a manželka O. B., nar. XX.XX.XXXX. Za rozhodný dôkaz svedčiaci tomuto zisteniu skutkového stavu súd považuje aj prehlásenie samotných žalobcov (listina ku rozhodnutiu o určení súpisného čísla), ktorým A. B. a jeho manželka D., teda žalobcovia v 1. a 2. rade udelili výslovný súhlas, aby dom postavený na pozemku parcele c. XXXX, k.ú. I. J. K., bol zapísaný na meno poručiteľov. Na základe tejto listiny sa dňom 06.07.2005 inicioval zápis spornej nehnuteľnosti do katastra. Teda samotní žalobcovia vyslovili súhlas, aby novovytvorená nehnuteľnosť bola zapísaná v katastri nehnuteľností v prospech poručiteľov. Tvrdeniam žalobcov prednesených na pojednávaní, že nevedeli o dôsledkoch, ktoré vyplynú z tejto listiny, je ťažko uveriť, a to aj z dôvodu, že údaje v katastri nehnuteľností sú verejné. Od roku 2005 boli poručitelia v katastri nehnuteľností zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci spornej nehnuteľnosti. Výsluch navrhnutého svedka O. B., syna žalobcov o tom, že sporná nehnuteľnosť patrí jeho rodičom, súd vnímal ako výpoveď tendenčnú v úmysle privodiť priaznivejšie rozhodnutie v prospech svojich rodičov, a to žalobcov v 1. a 2. rade, keďže z obsahu ich výpovede jednoznačne vyplynulo, že v spornej nehnuteľnosti, toho času ich syn – vypočutý svedok býva. Pokiaľ žalobcovia v konaní predložili písomnosť od poručiťelky O. B. zo dňa 12.03.2020, zomrelej XX.XX.XXXX, v ktorej uviedla, že nebola vlastníčkou spornej nehnuteľnosti, a že stavebníkom a investorom boli žalobcovia, k tomu dôkazu súd uviedol, že v čase vyhotovenia tejto listiny mala poručiťelka 82 rokov, bola odkázaná na starostlivosť žalobcov, a preto súd nemohol vyhodnotiť túto listinu v kontexte rozhodujúcich okolností, za ktorých bola poručiťelkou krátko pred smrťou podpísaná. Tvrdenia žalobcov, že poručitelia odovzdali finančnú hotovosť, nábytok a auto synovi O. v spore neboli preukázané a zostali len v rovine tvrdenia bez toho, aby žalobcovia k tomu predložili dôkazy. Tvrdenia žalobcu v 1. rade, že jeho brat O. bol zadlžený, mal exekúcie, tieto sa ukázali ako nepravdivé, keď žalovaní súdu predložili výpis z LV č. XXXX, k.ú. Q., z obsahu ktorého vyplýva, že titulom dedičstva po svojom otcovi O. B. nadobudli pozemky, parcelu KN C č. XXXX/X – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 768 m², KN C č. XXXX/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 326 m², rovnako sklad súp. č. XXXX, postavený na pozemku parcele č. XXXX/X. Žalovaní rovnako v konaní predložili Výpis z centrálného registra exekúcií z obsahu ktorého vyplýva, že dňa 25.06.2002 bolo vydané poverenie Ex1148/2002 na vykonanie exekúcie na istinu 322,28 eur, práve na žalobcu v 1. rade. Rovnako tvrdenia žalobcov, že otec žalovaných, nebohý O. dostal od poručiteľov byt na Q. sa preukázali ako nepravdivé, keďže žalovaní súdu predložili zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu zo dňa 02.10.2019 uzatvorenú medzi prevádzajúcim C. I. G. a nadobúdateľkou I. B., manželkou nebohého O., matkou žalovaných v 1. a 2. rade.

6. Súd zároveň konštatoval, že bolo by krajne nespravodlivé a v rozpore s princípom slušnosti a spravodlivosti, aby žalobca v 1. rade, ktorý od rodičov darom dostal rodinný dom v C., mal spolu s manželkou nadobudnúť do vlastníctva aj druhý rodinný dom v I. J. K. súp. č. XXX a žalovaní v 1. a 2. rade, deti nebohého syna poručiteľov, by nezískali žiaden majetok po poručiťeloch. Vlastnícke právo k novovytvorenej veci zhotovením veci ako originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva podľa názoru súdu nie je možné vyvodiť ani z vyjadrení a z čestných prehlásení svedkov S. G. zo dňa 23.11.2022 a Q. M. zo dňa 25.11.2022. Tieto čestné prehlásenia sa týkajú vyjadrení, kde svedkovia iba z počutia mali vedomosť o tom, kto postavil sporný rodinný dom, pričom tieto osoby nikdy neboli svedkami samotnej výstavby rodinného domu, ani svedkami o tom, kto investoval finančné prostriedky do novovytvorenej veci. Súd preto zamietol návrh žalobcov na vykonanie dokazovania vypočutím notára, ktorý prejednáva dedičstvo po poručiťeloch A. a O. B., tiež zamietol návrh na dokazovanie vypočutím svedkov S. G. a Q. M., nakoľko ich výpovede považoval za nehospodárne, nadbytočné, vyvolávajúce iba odročenie pojednávania. Navyše výpoveď notára a uvedených svedkov by nezmenila právny záver súdu, že v spore žalobcovia neunesli dôkazné bremeno tvrdenia, aby boli priamo zhotoviteľmi, stavebníkmi a investormi rodinného domu v I. J. K.. Z tohto dôvodu súd návrh žalobcov na doplnenie dokazovania zamietol.

7. O trovách konania súd rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 CSP. Úspešným žalovaným priznal plnú náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom.

8. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia namietajúc, že súd rozhodol v rozpore so zásadou koncentrácie konania, princípom právnej istoty, nevykonal navrhnuté dôkazy, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil, čo zakladá odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f), h), CSP. Základným pochybením súdu je vyhodnotenie dôkazov vo vzťahu k preukázaniu nadobudnutia vlastníctva, kedy súd napriek množstvu dôkazov produkovaných stranou žaloby, jednoducho zotrval na konštatovaní, že to nestačí. Ako vyplýva z notárskej zápisnice zo dňa 22.01.2015 (vedenej v dedičskom konaní po poručiteľovi A. B., sp. zn. 35D 860/2014), v nej sa uvádza, že dedičského pojednávania sa zúčastnil žalobca, jeho matka O. a zástupkyňa žalovanej v 2. rade. Žalobca v zápisnici uviedol, že rodinný dom do dedičstva nepatrí, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva jeho a manželky, pričom v zápisnici sa nachádza zápis, že aj ostatní účastníci konania túto skutočnosť potvrdzujú. Zo zápisnice zo dňa 12.02.2015 vyplýva, že žalobca uviedol rozhodujúce okolnosti o vlastníctve domu, ktorý je predmetom konania a bolo mu uložené predložiť dôkazy (stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie), pričom z ďalšieho obsahu spisu vyplýva, že tak učinil a zástupkyňa žalovaných v 1. a 2. rade pani M. v dedičskom konaní uvedené nenamietala. Napriek uvedenému súd prebral doslovnú argumentáciu žalovaných o tom, že O. B. bola stará, bola odkázaná na pomoc žalobcu a nepoznala okolnosti tohto prehlásenia. Na druhej strane výsluch notára na preukázanie týchto okolností súd bez akéhokoľvek zdôvodnenia nezrealizoval. Po podaní žaloby žalovaní boli súdom vyzvaní na vyjadrenie sa k žalobe s poučením v zmysle ust. § 153 CSP, pričom najdôležitejšie tvrdenie žaloby o zhovení veci nepopreli, na čo mal súd prihliadať, a to aj s poukazom na koncentráciu konania. Skutkové tvrdenia žalobcov o tom, že boli stavebníkmi a investormi spornej nehnuteľnosti na základe dôkazov, a to predloženého stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia, neboli zo strany žalovaných popreté. Až po rozpojednávaní veci začali žalovaní v rozpore s koncentráciou konania s ďalším dokazovaním. Spôsob obrany žalovaných bol založený na tvrdení, že stavebníkom mohol byť otec žalobcu, pričom žalobca uvedené vyvrátil argumentačne tým, že manželka otca sa nevolala D. ako žalobkyňa v 2. rade, ale O.. Od nariadeného pojednávania (09.11.2022, na ktorom súd odkázal účastníkov na dohodu), došlo zo strany žalovaných k obratu a dovtedy skúmané fakty o prípadnej zámene otca a syna v konaní pred stavebným úradom už pre súd relevantným neboli, a súd kompletne prevzal argumentáciu žalovaných, ktorá bola novotou v konaní. Na ďalšom pojednávaní konanom dňa 14.12.2022 právny zástupca žalovaných predložil nové dôkazy o exekúciách, zmluvu o nadobudnutí bytu manželkou nebohého O. B., s ktorými dôkazmi sa žalujúca strana nemala priestor dostatočne oboznámiť a slovo nedostal ani žalobca, aby sa k týmto dôkazom mohol vyjadriť. Uvedené potvrdzuje správnosť námietky o tom, že súd umožnil žalovaným predkladať nové dôkazy a tvrdenia, či novú obranu právnou argumentáciou bez akýchkoľvek obmedzení, čím poškodil žalujúcu stranu, teda porušil jej procesné práva a neumožnil vyjadriť sa žalobcovi v 1. rade k týmto argumentom. Naopak, žalobcovia v konaní predložili množstvo dôkazov o tom, že dom stavali pre seba ako staviteľia a jeho vlastníci. K tomu okrem dedičských spisov, stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia svedčiacich v prospech žalobcov, predložili aj ďalšie dôkazy, ktoré súd odmietol. Žiadosť O. B. o opravu chýb v katastrálnom operáte, z ktorej plynie jej vyhlásenie, že nie je vlastníčkou spornej nehnuteľnosti, súd nijako nevyhodnotil. Výpoveď žalobcov o tom, ako dom stavali, z akých prostriedkov, akým spôsobom a že mienili dom užívať aj s rodičmi (svokrovcami), nemožno vyvodiť, že by stavebníkom boli rodičia. Ďalšie dôkazy, ktoré žalobcovia v konaní predložili je výpoveď svedka O. B., čestné prehlásenie svedka G., čestné prehlásenie svedkyne M., ktoré súd nevzal do úvahy. Tiež vlastníctvo pozemku, na ktorom dom stojí, súd vôbec nevzal do úvahy, a to ani v kontexte prehlásenia pri určení súpisného čísla, pričom uvedené potvrdzuje, že prehlásenie žalobcov malo slúžiť len ako poistka, a preto rodičia žalobcu v 1. rade, ani prepis pozemkov na seba nežiadali. Tiež doklady o úhrade daní z nehnuteľností, poisťiek za dom, plynofikácie, nákupu okien, guľatiny, výmeny kotla a ďalšie súd zamietol ako nepostačujúce, hoci svedčia o opaku a o tom, že žalobca preukázal nákup stavebného materiálu na stavbu, že ako vlastník zabezpečoval plynofikáciu, revízie, poistenie a dokonca aj výmenu kotla po jeho opotrebovaní a platil za svoj majetok dane. Súď všetky dôkazy žalobcov spochybňuje a na druhej strane nekriticky vychádzal z výpovede žalovaného bez spochybňovania akejkoľvek jej výpovednej lehoty, hoci motivácia by mohla byť prinajmenšom rovnaká ako na strane svedka O. B.. Uvedené je ďalším potvrdením nekritického hodnotenia predložených dôkazov súdom. Rovnako súd nijako nespochybňuje výpoveď matky žalovaných, ktorá uvádza tvrdenia o vlastníctve domu v C., ktoré sú v rozpore s predloženou zmluvou o prevode domu na žalobcu v 1. rade, čo svedčí len o tom, že o veci nemá žiadne vedomosti. Ani pri tejto svedkyňi súd nezvažoval jej tendenčnosť. Jedinú pochybnosť do konania vnáša prehlásenie

žalobcov o tom, že súhlasia so zápisom domu na rodičov, pričom spísanie tohto prehlásenia bolo riadne pred súdom zdôvodnené vážnym psychickým stavom otca žalobcu. Navyše O. B. uvedené prehlásenie znegovala v dvoch konaniach, a to v dedičskom a katastrálnom, teda evidovaná vlastníčka opakovane potvrdila, že dom nestavala pre seba s manželom. Za danej situácie aplikujúc zásady hodnotenia dôkazov, nemožno dospieť k záveru, ktorý si osvojil súd o neunesení dôkazného bremena. Naopak, dôkazy produkované žalobcami svedčia o tom, že dom stavali z vlastných prostriedkov pre seba, pričom to, že ho budú užívať rodičia žalobcu v 1. rade, nemôže meniť zásadne celé hodnotenie dôkazov. Je bežné, že na stavbách domov sa v danom čase podieľali nielen žalobcovia, ale aj rodičia a ich kamaráti a z toho titulu ich však nemožno všetkých považovať za vlastníkov. Rovnako týmto nemožno spochybniť celý rad relevantných dôkazov predložených žalobcami. Žalovaní sa sústredili na spochybňovanie s vecou nesúvisiacich tvrdení o tom, čo vlastne brat O. nadobudol v rámci dedičského konania po svojich rodičoch a pod. Súd úvahu o spravodlivosti v rámci uvedeného zobral za ďalší dôvod pre nepriznanie vlastníckeho práva, čo žalobcovia považujú za neobhájiteľné. Ide o akúsi dodatočnú obhajobu zamietnutia žaloby, napriek relevantným dôkazom a výsluchom dedičov v dedičskom konaní. Ohľadne bytu brata O. žalobca uviedol, že tento mal získať od rodičov. Zmluva z roku 2019, ktorou nadobudla vlastníctvo k bytu pozostala manželka po O. predsa nevyvracia tvrdenia žalobcu. Je všeobecne známe, že takejto zmluve predchádza iný právny vzťah medzi manželmi a družstvom, a to nájomný. Podľa článku VI. bod 1, kúpna cena predstavuje 516,58 eura, čo je potvrdením nadobudnutia bytu odkúpením od družstva (prevádzajúceho na základe iného právneho vzťahu, členstva v družstve a nájomnej zmluve). Daný dôkaz nespochybňuje tvrdenia žalobcu o tom, že na zakúpenie bytu pre rodičov žalovaných prispeli poručitelia, nehovoriac o úhradách bratovho dlhu z hrania kariet, z dlhov z pôžičky podľa zmluvy z roku 2014 vo výške 14.340 eur. Pokiaľ žalovaní tvrdia, že bola len jedna exekúcia a ich otec zanechal majetok, uvedené potvrdzuje skôr správnosť tvrdenia žalobcu ako účelovo povýňované dokumenty žalovanou stranou. Žalovaný tak účelovo nepredložil celú históriu právneho vzťahu, ale len to, čo mu na jeho spochybňovanie vyhovovalo a súd to takto absolútne nekriticky prebral, a to bez zohľadnenia obsahu zmluvy. Na základe uvedeného žalobcovia navrhujú, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobe vyhovel a priznal žalobcom náhradu trov konania vrátane odvolacieho konania.

9. Žalovaní k odvolaniu žalobcov navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Ak žalobcovia vyčítajú súdu, že rozhodol v rozpore so zásadou koncentrácie, k tomu uviedli, že sú to práve žalobcovia, ktorí žalobu podali po 16. rokoch od zapísania spornej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností, t.j. až po smrti obidvoch rodičov a po úmrtí všetkých priateľov poručiteľov, ktorí na stavbe pracovali. Ak žalobcovia svoje práva odvodzujú zo stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia, tak žalovaní týmto smerovali aj svoju procesnú obranu. V tejto súvislosti poukázali na judikát R 36/1974. z ktorého vyplýva, že stavebník v občianskoprávnom zmysle nemusí byť totožný so stavebníkom v zmysle správneho práva, resp. s účastníkom stavebného konania. Nie je teda rozhodujúce, komu bolo adresované rozhodnutie o stavebnom povolení. V konaní žalobcovia produkovali iba ničím nepredložené tvrdenia o zhotovení stavby, pričom o skutočnom a jednoznačnom investovaní do výstavby rodinného domu, nepredložili ani jeden dôkaz. Žalobcovia porušenie princípu právnej istoty vyvodzujú aj zo skutočností, že v dedičských konaniach po poručiteľoch O. a A. B., žalovaní vlastnícke právo žalobcov nerozporovali. Uvedený záver je nesprávny, nepravdivý a nesúladný so zápisnicou o pojednávaní v dedičských konaniach. Žalovaný v 1. rade a žalovaná v 2. rade sa osobne týchto dedičských pojednávaní nezúčastnili a v týchto konaniach ich zastupovala svokra žalovanej v 2. rade T. M., ktorá nemala žiadne vedomosti o vlastníckych sporoch medzi stranami, a preto jej vyhlásenia nemohli mať právnu relevanciu, aby z nich mohli žalobcovia vyvodzovať akékoľvek právne relevantné závery. Naopak, rozhodnutie o určení súpisného čísla zo dňa 05.07.2005, vydané obcou I. J. K., kde obec za stavebníka stavby jednoznačne určila A. B., nar. XX.XX.XXXX a manželku O. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. J. K., toto rozhodnutie bolo vydané obcou v roku 2005, teda hneď po zhotovení nehnuteľnosti, pričom prílohou tohto rozhodnutia bolo prehlásenie žalobcov, že súhlasia, aby vlastníckmi tejto nehnuteľnosti boli práve poručitelia. Z uvedeného vyplýva, že po zhotovení veci bolo všetkým zúčastneným osobám zrejmé, že vlastnícke právo k predmetnému rodinnému domu svedčí rodičom žalobcu v 1. rade. V zmysle zmienenej judikatúry toto prehlásenie žalobcov je nutné považovať za dohodu medzi poručiteľmi a žalobcami, že vlastníckmi rodinného domu sú práve poručitelia a nie žalobcovia. Akékoľvek tvrdenie žalobcov po 16. rokoch, že nehnuteľnosť stavali pre seba sa v spojení s týmito dôkazmi javia ako účelové, s cieľom obohatiť sa na úkor žalovaných ako dedičov po bratovi žalobcu v 1. rade.

10. Žalobcovia v odvolacej replike uviedli, že žalovaní konkrétne odvolacie námietky vecne nespochybňovali. V tomto smere poukázali, že k odvolacej námietke žalobcov vo vzťahu ku koncentrácii konania, žalovaní argumentujú tým, že žalobcovia údajne vyčkali na smrť poručiteľov a brata a potom sa snažili veci riešiť, lebo už nebol nikto, aby sa vyjadril. Uvedené tvrdenie je nelogické, lebo žalobcom by výpoveď rodičov i nebohého brata len pomohla. Tvrdenia žalobcov žalovaní zahmlievajú a vytvárajú rôzne dohady, ako napr. konštrukcia o použití 12.000 nemeckých mariek na dom žalobcu v C., či zľahčovanie, keď v dedičských konaniach súhlasili s argumentáciou o vlastníctve domu žalobcami a po podaní žaloby zmenili postoj opačným smerom. Matka žalobcu v 1. rade pred notárom vyjadrila, že dom patrí jej synovi a v tom čase žalobca predložil notárovi doklady preukazujúce vlastníctvo k domu, pričom k uvedenému došlo po viac ako 10. rokoch od vydania rozhodnutia o určení súpisného čísla. Teda žalobca dôvodne považoval vec vlastníctva za vyriešenú, keďže osobne sa zúčastnil na prejednaní dedičstva po otcovi, k tomu sa vyjadrila aj jeho matka. Žalovaní v podstate opakujú dve skutočnosti, ktoré im k obrane po prispôbení a dotvorení mimo rámca konkrétnych skutkových zistení pasujú, a síce že žalobca dostal dom v C. a otec žalovaných nič, čo nie je pravdou. V ďalšom žalovaní vpichujú pasáže o priebehu stavby, z ktorého odvodzujú, že žalobca a jeho manželka nerobili nič, lebo stavali rodičia žalobcu so svojimi známymi. Opäť sa jedná o vytrhnuté pasáže, účelovo predkladané v snahe vyvolať potrebu akejsi spravodlivosti v podobe ako si ju osvojil aj súd, že niečo by predsa mal dostať aj brat O., resp. jeho deti. Žalobca namietal, že nemal priestor sa vyjadríť a žiadal súd o slovo, pričom by okrem iného uviedol detailnejšie, ako sa čo stávalo, ako on osobne na stavbe pracoval spolu s manželkou, ako svojpomocne vlastnými rukami budovali strechu, atď. Vyjadrenie k odvolaniu stojí na pôvodných dohadách, doplnených o nové, že poistenie domu uzatvoril a platil žalobca len za nehnuteľnosť v C., čo už prekračuje rámec bežného chápania. Na záver uviedli, že považujú podané odvolanie za plne dôvodné v celom rozsahu.

11. Žalovaní vo vyjadrení k odvolacej replike žalobcov uviedli, že tvrdenia žalobcov, že im súd nedal priestor a možnosť sa vyjadríť sú nepravdivé. Žalobcovia mali dostatočný písomný a ústny priestor na prednes svojich tvrdení. Z tvrdení zachytených v zápisnici o pojednávaní v rámci výsluchu žalobcu v 1. rade vyplýva, že stavebné práce vykonávali výlučne poručitelia spolu so svojimi známymi, ako aj s bratrancom otca žalobcu. Z výpovedí vyplynulo, že žalobca v 1. rade sa pri stavbe pričínil len tým, že rozvážal robotníkov, kupoval im pivo a jeho brat O., otec žalovaných robotníkom zabezpečoval stravu. Z uvedeného je zrejmé, že na stavbe rodinného domu pomáhala celá rodina, obidvaja synovia za účelom zabezpečenia bývania pre rodičov. Listinné dôkazy, ktoré žalobcovia v konaní predložili žiadnym spôsobom nepreukázali nadobudnutie ich vlastníckeho práva zhotovením veci. Uzavretie poisťovnej zmluvy alebo čestné vyhlásenie svedkov, že počuli o tom, že dom má patriť žalobcom môžu predstavovať podporné dôkazy, avšak samy o sebe nepreukazujú tak závažnú skutočnosť, ako je nadobudnutie vlastníckeho práva k domu. V konaní žalobcovia produkovali ničím nepredložené tvrdenie o investovaní do zhotovenia stavby, pričom o skutočnom a jednoznačnom investovaní nepredložili jediný dôkaz. Tiež zakúpenie drevenej hmoty ešte neznamená, že táto bola použitá na výstavbu rodinného domu, nakoľko táto drevená hmota bola kúpená na IČO žalobcu v 1. rade, a teda mohlo ísť o tovar použitý na podnikanie alebo na rekonštrukciu rodinného domu, ktorý žalobcom poručiteľia darovali. Ani z dedičského konania po poručiteľoch nevyplývajú iné závery ako tie, že vlastnícke právo k rodinnému domu je sporné, a teda žiadny princíp právnej istoty žalobcov v 1. a 2. rade nebol porušený. Akékoľvek tvrdenia žalobcov po 16. rokoch odo dňa zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností v prospech poručiteľov, že nehnuteľnosť stavali pre seba, sa v spojení s dôkazmi javia ako účelové s cieľom obohatiť sa na úkor žalovaných ako dedičov po bratovi žalobcu v 1. rade. Žalovaní majú za to, že odôvodnenie rozsudku je vyčerpávajúce a dalo odpovede na všetky tvrdenia žalobcov. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj spravodlivo a v súlade so zákonom posúdil.

12. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a

na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nie je možné priznať úspech keďže napadnutý rozsudok je vecne správny, čím boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

13. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesplnením procesných podmienok, porušením práva na spravodlivý proces, inou vadou, nevykonaním navrhnutých dôkazov, nesprávnymi skutkovými zisteniami, nedostatočnosťou doteraz zisteného skutkového stavu a nesprávnym právnym posúdením veci, i to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

15. Ak žalobca namieta porušenie práva na spravodlivý proces, ku tomu odvolací súd uvádza, že porušenie práva na spravodlivý proces je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávných nárokov strán. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký, no medzi jeho zložky možno zaradiť najmä právo na prístup k zákonom zriadenému, nezávislému a nestrannému súdu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa ku nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami, právo na riadne a preskúmateľné odôvodnenie rozhodnutia a podobne... O naplnenie tohto odvolacieho dôvodu pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, dosiahne takú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Tak, ako bol tento odvolací dôvod žalobcami v odvolaní identifikovaný, nebol odvolacím súdom zistený.

16. Žalobca taktiež namieta nevykonanie navrhnutých dôkazov. Tu odvolací súd uvádza, že súdy nemajú všeobecnú povinnosť vykonať všetky dôkazy, ktoré strany navrhli, no z hľadiska ústavnoprávných garancií spravodlivého procesu vyplývajú v prvom rade požiadavky na odôvodnenie, ktoré viedlo súd ku nevykonaniu navrhnutého dôkazu. Nie je tu rozhodujúce to, či navrhnutý dôkaz mal, resp. nemal súvis s prejednáványm sporom, rozhodujúce v tomto smere je to, že v odôvodnení rozhodnutia nemôže absentovať zmienka o dôvodoch, ktoré súd prvej inštancie viedli k nevykonaniu dôkazu. Rozhodnutie o nevykonaní dôkazu je potrebné oprieť o racionálnu úvahu vychádzajúcu z priebehu konania a stavu dokazovania. Je taktiež potrebné zdôrazniť, že odmietnutie navrhnutého dôkazu je porušením práva na spravodlivý proces, ak takýto dôkaz mohol mať podstatný význam pre posúdenie skutkového stavu. Žalobcovia v rámci návrhov na dokazovanie žiadali vypočuť notárov, ktorí prejednávali dedičstvo po poručiteľoch A. a O. B., tiež žiadali vypočuť svedkov S. G. a Q. M.. K tomu súd prvej inštancie uviedol (bod 51 rozhodnutia) cit.: „Navrhnuté osoby neboli svedkami výstavby rodinného domu ani toho, kto investoval finančné prostriedky do stavby, a preto súd zamietol návrh na vypočutie navrhovaných svedkov, nakoľko ich považoval za nehospodárne, nadbytočné, vyvolávajúce iba odročenie pojednávania.“ Nevykonanie navrhovaných dôkazov súdom prvej inštancie odvolací súd nehodnotí ako odňatie možnosti konať pred súdom. Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Navrhované dôkazy odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné vykonať, nakoľko podstatné pre vyriešenie veci bolo právne posúdenie veci, čo súd prvej inštancie dostatočne a správne hodnotil aj bez vylúčenia navrhovaných svedkov a notárov prejednávajúcich dedičstvo po poručiteľoch. Preto ani táto odvolacia námietka žalobcov nie je dôvodná.

17. Žalobcovia tvrdia, že na základe vykonaných dôkazov súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Tu odvolací súd uvádza, že vykonané dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie dôkazov súd uvedie v

odôvodnení rozsudku. Voľné hodnotenie dôkazov súdom, prirodzene neznamená ľubovôľu hodnotenia. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. Po „individuálnej selekcii“ následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky. Tak, ako bol tento odvolací dôvod žalobcami v odvolaní identifikovaný, nebol odvolacím súdom zistený.

18. Žalobcovia nakoniec tvrdia, že rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Tak, ako bol tento odvolací dôvod žalobcami v odvolaní identifikovaný, nebol odvolacím súdom zistený.

19. Prejednávaná právna vec je nepochybne vec sporová, v ktorej sa uplatňuje prejednáca zásada. Strana sporu má jednak povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nespĺnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnutie vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

20. Žalobcovia v konaní produkovali tvrdenia o zhotovení stavby, pričom tieto svoje tvrdenia o skutočnom a jednoznačnom investovaní do výstavby rodinného domu nepreukázali. Z výpovede samotného žalobcu v 1. rade vyplýva, že stavebné práce na rodinnom dome vykonávali jeho rodičia svojpomocne so svojimi známymi z M., ako aj s bratrancom otca a žalobca v 1. rade pri stavbe rozvážal robotníkov na stavbu, kupoval im pivo a jeho brat, nebohý O., otec žalovaných zabezpečoval pre robotníkov stravu. Žalobcovia v konaní predložili listinné dôkazy o tom, že vlastnícke právo zhotovením veci nadobudli tak, že do stavby investovali finančné prostriedky a vlastný materiál. Pokiaľ žalobca v 1. rade tvrdil, že do stavby investoval finančné prostriedky 12.000 nemeckých mariek, odvolací súd sa stotožňuje s hodnotením tohto dôkazu súdom prvej inštancie, že doklad preukazujúci výber uvedenej sumy žiadnym spôsobom nepreukazuje, že tieto finančné prostriedky boli použité práve na výstavbu predmetného rodinného domu. Navyiac žalobca darovacou zmluvou z 30.11.1992 dostal darom od svojich rodičov rodinný dom v C., a preto nie je vylúčené, že tieto finančné prostriedky mohli byť použité na rekonštrukciu tohto domu a nie na výstavbu domu v I. J. K.. Obdobne je to aj s dôkazom preukazujúcim nákup drevnéj hmoty od spoločnosti U., U. C., V., nakoľko ani tento dôkaz žiadnym spôsobom nepreukazuje, že táto drevná hmota bola použitá práve na výstavbu rodinného domu v I. J. K.. Pokiaľ ide o žalobcami predloženú zmluvu o dielo, uzavretú 08.10.2014, predmetom ktorej je výmena plastových okien, ide o rekonštrukčné práce vykonané v roku 2014 už na existujúcej stavbe, a teda nejde o práce smerujúce k zhotoveniu novej veci a nadobudnutiu vlastníckeho práva originálnym spôsobom. Tiež v konaní predložené čestné vyhlásenia svedkov S. G. a Q. M. o tom, že počuli, že dom má patriť žalobcom, môžu predstavovať podporné dôkazy, avšak sami o sebe nepreukazujú, že zhotoviteľom stavby predmetného rodinného domu boli žalobcovia.

21. Ak žalobcovia v konaní porušenie princípu právnej istoty vyvodzujú zo skutočností, že v dedičských konaniach po poručiťoch O. a A. B., žalovaní vlastnícke právo nerozporovali, uvedený záver je nesprávny. Vyplýva to z uznesenia Okresného súdu Prešov zo dňa 22.04.2021 č. k. 26D 560/2020-50, ktorým bola schválená dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva po poručiťelke O. B., zomrelej XX.XX.XXXX. V uvedenom uznesení v jeho dôvodoch sa uvádza, že rodinný dom, súp. č. XXX, vedený na LV č. XXX, I. J. K., nie je predmetom dedičského konania z dôvodu, že na základe zistenia zo spisu sp. zn. 35D 860/2014 po poručiťovi A. B., zomrelom XX.XX.XXXX bolo zistené a už v tomto konaní konštatované, že ide o spornú skutočnosť z dôvodu, že nie je preukázané vlastnícke právo tohto domu.

Teda z dedičských konaní po poručiteľoch A. a O. B. nevyplývajú iné závery ako tie, že vlastnícke právo k rodinnému domu je sporné, a teda žiaden princíp právnej istoty žalobcov v konaní porušený nebol.

22. Podstatou prejednávanej veci bolo vyriešenie otázky, či sa žalobcom podarilo uniesť dôkazné bremeno, že rodinný dom so súp. č. XXX, postavený na pozemku, parcele C KN č. XXXX/X, ktorý je zapísaný na LV č. XXX, kat. úz. I. J. K., im vlastnícky patrí. Žalobcovia sa domáhajú určenia vlastníckeho práva a nepochybne pre úspech žaloby bolo potrebné dôkaznými prostriedkami presvedčiť súd bez akýchkoľvek pochybností o tom, že vlastnícky im vec patrí. Keďže žalobcovia v konaní jednoznačne nepreukázali, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, neunesli bremeno tvrdenia, ani dôkazné bremeno, a preto správne postupoval súd prvej inštancie, ak žalobu ako nedôvodnú zamietol.

23. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré museli byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena.

24. Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. 9. 2011, sp. zn. 3 Cdo 204/2009).

25. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, je potrebné rozumieť výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ust. § 132 O.s.p. (§ 191 ods. 1 CSP), pretože súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov nevyplývajú ani inak v konaní nevyšli najavo, pretože súd opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli za konania najavo, alebo pretože v hodnotení dôkazov, popr. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov konania, alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti, je logický rozpor alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ust. § 133 až 135 O.s.p. (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci 21Cdo 65/2000).

26. Jedným z najvýznamnejších štádií civilného sporového konania je dokazovanie. Prostredníctvom dokazovania súd zisťuje, či skutkový stav prezentovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu zodpovedá alebo nezodpovedá skutočnosti (v podstate ide fázu verifikácie skutkových tvrdení). Predmetom dokazovania je teda skutok (fakty, objektívna realita) tvrdený stranami sporu, ktorý má význam pre rozhodnutie o merite sporu. S bremenom tvrdenia je preto neodmysliteľne späté dôkazné bremeno. V súvislosti s dokazovaním vyvstáva otázka kto a čo je povinný v súkromnoprávnom spore preukazovať.

27. Odvolací súd vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov (§ 132 O.s.p., resp. § 191 ods. 1 CSP) poukazuje na to, že hodnotenie dôkazov môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Základom hodnotiaceho postupu sudcu by okrem ľudských a odborných skúseností mali byť pravidlá logického myslenia, ktoré tradičná logika formuluje do základných logických zásad. Ide o zásadu totožnosti, ktorá vyžaduje, aby sa v určitej úvahe zachovával rovnaký význam použitých výrazov, zásadu vylúčeného sporu, ktorá vyžaduje, že v tom istom čase a za tých istých podmienok nemôže zároveň platiť nejaké tvrdenie a jeho protiklad, zásadu vylúčenia tretieho, podľa ktorej z dvoch protikladných tvrdení musí byť jedno pravdivé, a zásadu dostatočného dôvodu, ktorá vyžaduje, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo 1/2010).

28. Odvolací súd nezistil, aby hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie bolo v rozpore s pravidlami logického myslenia. V konaní bolo nepochybne kľúčové, aby žalobcovia preukázali, že vec, ktorej vlastníctva sa domáhajú im patrí, resp. aby objasnili chronologicky vlastnícky osud tejto nehnuteľnosti. Žalobcom sa však uvedené objasnenie v priebehu celého konania nepodarilo. Nestačí len tvrdiť, že žalobcovia sa cítia byť vlastníkom rodinného domu, bolo nutné dôkaznými prostriedkami aj preukázať, že nehnuteľnosť je predovšetkým ich vlastníctvom vzhľadom na všetky okolnosti veci. Za stavu, ak

žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, nemôžu legitímne očakávať úspech v konaní. Samotné súdne konanie, ktorým sa završuje poskytnutie súdnej ochrany musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania. Pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť a súlad jeho skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku. Logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania za rešpektovania zásad (princípov spravodlivého súdneho konania), najmä zabezpečenia spravodlivej úpravy pomerov medzi stranami sporu, je pre neunesenie dôkazného bremena zamietnutie žaloby.

29. Ústavný súd SR sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatnenie nárokov a obranu proti takémuto uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

30. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol; jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekomfortné.

31. Odvolací súd nemôže hodnotiť právne a skutkové závery prvoinštančného súdu ako signalizujúce taký stupeň arbitrárnosti, či zjavnej neodôvodnenosti, ktorý by predstavoval neprípustný zásah do základného práva žalobcov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Dohovoru (napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Rovnako v odôvodnení napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu nie sú podľa názoru odvolacieho súdu také nedostatky, na základe ktorých by mohol rozhodnúť o tom, že je z pohľadu spravodlivej úpravy pomerov medzi stranami neakceptovateľné a neudržateľné.

32. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Pre neunesenie dôkazného bremena odvolací súd rozhodol postupom podľa § 387 ods. 1,2 CSP so stotožnením sa s dôvodmi prvoinštančného rozsudku a rozsudok ako vecne správny potvrdil.

33. V odvolacom konaní žalobcovia neboli úspešní, naopak plne úspešní boli žalovaní, ktorým vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). O ich výške bude rozhodné samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku postupom podľa § 262 CSP.

34. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).